

ตำบลหมู่บ้านและวัดร้าง

ในท้องที่อำเภอเมืองลพบุรี

อำเภอเมืองลพบุรี แบ่งเขตการปกครองในปัจจุบัน
นี้รวม ๒๒ ตำบลด้วยกัน มีชื่อต่าง ๆ กันคือ ๑. ทะเลชุบศร
๒. กกโก ๓. โกงธนู ๔. เขาพระงาม ๕. เขาสามยอด
๖. โคนกะเทียม ๗. โคนลำพาน ๘. งิ้วราย ๙. ดอนโพธิ์
๑๐. ตะลุง ๑๑. ท่าแค ๑๒. ห้ายตลาด ๑๓. ท่าหิน ๑๔. ท่า
ศาลา ๑๕. นิคมสร้างตนเอง ๑๖. บางขันหมาก ๑๗. บ้าน
ข่อย ๑๘. ป่าตาล ๑๙. พรหมมาศ ๒๐. โพธิ์ตรู ๒๑. โพธิ์
เก้าต้น ๒๒. สี่คลอง

ชื่อตำบลหมู่บ้านในท้องที่อำเภอเมืองที่พอจะสืบค้น
ประวัติ ตามที่เล่ากันต่อ ๆ มาได้ดังนี้

ทะเลชุบศร

เป็นชื่อตำบล ที่ชื่อนี้เนื่องจากตั้งชื่อตามท้องที่
ตำบลนี้มีทะเลชุบศรอยู่มาแต่โบราณ เล่ากันมาตามตำนาน
เรื่องรามเกียรติ์ว่า เมื่อพระนารายณ์จะแผลงศร จะต้อง

ซุบศรที่ท้องทะเลแห่งนี้ จึงเรียกชื่อว่า “ทะเลซุบศร” เดิม
ท้องที่นี้อยู่ในตำบลพรหมมาศ ได้แยกออกเป็นตำบลทะเล
ซุบศรในภายหลัง เมื่อราว ๒๐ ปีเศษมานี้

พรหมมาศ

เป็นชื่อตำบล บางแห่งเขียนว่า “พรหมมาศตร์”
ที่ถูกควรจะเขียนว่าพรหมมาศ เพราะคำว่า “มาศ” นั้น
แปลว่า บ่วง หรือ ศร ซึ่งคำนี้ก็มาจากศรพรหมมาศ ซึ่ง
เป็นศรของพระนารายณ์ ตามตำนานในเรื่องรามเกียรติ์
นั่นเอง ซึ่งมีว่า พระนารายณ์ได้แผลงศรพรหมมาศมาตก
ที่ทุ่งพรหมมาศ จึงเกิดเป็นน้ำท่วมในท้องทุ่งนั้นขึ้น และ
เรียกชื่อกันว่า ทุ่งพรหมมาศ หรือท้องพรหมมาศเรื่อยมา
ท้องที่ตำบลนี้มีผู้เล่าว่าเดิมมีชื่อว่าตำบลบ้านศาลาสุง เมื่อ
เห็นว่ารวมอยู่ในทุ่งพรหมมาศด้วย จึงเปลี่ยนชื่อเป็นตำบล
พรหมมาศเสียเลย

โก่งธนู

เข้าใจว่าชื่อตำบลนี้คงจะเอาแนวคิดมาจากพระ-
นารายณ์แผลงศรนั่นเอง คืออาจจะโก่งคันศรหรือโก่งธนู
ณ ที่ที่เป็นตำบลโก่งธนูปัจจุบันนี้

เขาพระงาม

คงจะตั้งชื่อตำบลนี้ตามชื่อเขาพระงาม ซึ่งมีพระงามองค์ใหญ่อยู่ มีผู้เล่าว่าเดิมเขาถูกนินมชื่อว่า “เขาบ่องาม”

เขาสามยอด

เข้าใจว่าเขาชื่อเขาสามยอดมาตั้งชื่อตำบลนั่นเอง

ท่าหิน

มีผู้เล่าว่าชื่อตำบลท่าหินนี้อาจมาจากตำนานเรื่องรามเกียรติ์ ตอนพาลีตัดหัวควายทรพีขว้างถูกก้อนหินที่ปิดปากถ้ำมาตกที่ริมแม่น้ำลพบุรี จึงเรียกว่า “ท่าหิน”

บางชั้นหมาก

ชื่อตำบลนี้มาจากตำนานเรื่องเจ้ากรุงจีนนำขบวนเรือชั้นหมากมาแต่งงานกับนางนงประจันตร์ เมื่อขบวนเรือชั้นหมากผ่านบริเวณนี้จึงกลายเป็น “คลอง” หรือ “บาง” เลยเรียกว่า “บางชั้นหมาก”

นิคมสร้างตนเอง

เป็นชื่อตำบลที่ตั้งขึ้นตามบริเวณท้องที่นี้เป็นนิคมสร้างตนเองซึ่งเปิดขึ้นใหม่ เมื่อราวปี พ.ศ. ๒๔๘๓

โคกลำพาน

เข้าใจว่าจะมาจาก “โคกลำผ่าน” เนื่องจากท้องที่ตำบลนั้นเป็นที่ดอนหรือโคก และมีลำคลองผ่านบริเวณท้องที่ตำบลนั้น จึงเรียกว่า “โคกลำผ่าน” แล้วคงจะเรียกเพี้ยนมาเป็น “โคกลำพาน” ในสมัยก่อนเมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำจะไหลไปตามลำน้ำที่ผ่านไปยังหมู่บ้านนี้ และน้ำจะท่วมรอบหมู่บ้านนี้ หรือถ้าน้ำมากก็ท่วมทั้งหมู่บ้านเลย แต่ปัจจุบันกรมชลประทานได้ทำคันกั้นน้ำ น้ำจึงไม่ท่วมเหมือนแต่ก่อนอีก

วัดร้างในท้องที่อำเภอเมืองลพบุรี

ในท้องที่อำเภอเมืองลพบุรี มีวัดร้างตามตำบลต่าง ๆ มากมายด้วยกัน เนื่องจากลพบุรีเป็นเมืองโบราณมาก่อน ตำบลต่าง ๆ ที่อยู่นอกตัวเมืองลพบุรีก็คงมีคนอาศัยอยู่มากเช่นกัน โดยเฉพาะตามลำน้ำลพบุรี วัดร้างต่าง ๆ ที่กรมการศาสนาได้สำรวจพบแล้วมีดังนี้

๑. ตำบลทะเลชุบศร มีวัดซาก, วัดไก่, วัดมเหศวร, วัดสองคน, วัดพระยาออก, วัดไก่เตี้ย, วัดไก่จัน, วัดละโว้, วัดนิโครธ, วัดสิงหล, วัดเจาะหู และวัดกุศล

๒. ตำบลท่าหิน มีวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ, วัดปี่, วัดราชา, วัดอินทรา, วัดใหม่ปรารงค์สามยอด, วัดบันไดหิน, วัดราชอุทัย

๓. ตำบลพรหมมาศ มีวัดก่องทอง, วัดลูกไหล, วัดแจ้ง, วัดสะแก, วัดลังกา, วัดท่าโกรก, วัดใหม่,

๔. ตำบลท่าแค มีวัดทุ่ง (วัดนี้มีสระวังเพอ มีเนื้อที่ราว ๓-๔ ไร่ ที่ว่าการอำเภอเมืองเคยตั้งที่นี่) และ วัดกอก

๕. ตำบลท้ายตลาด มีวัดกรอก, วัดสามมุข, วัดสี่อ, วัดสิงห์

๖. ตำบลโพธิ์ตรุ มีวัดแค

๗. ตำบลบ้านข่อย มีวัดข่อยเหนือตั้งอยู่กลางทุ่งนา และมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่

๘. ตำบลโก่งธนู มีวัดท่าเกวียน, วัดหลวงพ่อแดง, (เป็นอาณาเขตของวัดโบสถ์) วัดตีนเตี้ย, วัดทรมมา, วัดถั่วแปบ, วัดไก่อ่า, วัดนางสาม, วัดวิหารขาว

๙. ตำบลโพธิ์เก้าต้น มีวัดช้างเผือก, วัดเหนือ, วัดไต้, วัดโคกพรม, วัดตะเคียน, วัดสะพาน, วัดปากคลอง, วัดใหม่

๑๐. ตำบลทะลุขลุ่ย มีวัดกำแพง, วัดกว้าง, วัดโป่ง,
วัดตานาค, วัดศาลาลอย, วัดโพธิ์คำ

๑๑. ตำบลวังทราย มีวัดตาตำ, วัดนอก, วัดคลอง
สะแก, วัดมังกุญ, วัดช่องลม, วัดโคกรกกรอบ, วัดสะเตา
หวน, วัดมะขามโพลง และวัดหมูสี ซึ่งยังมีซากพระ
อุโบสถเหลืออยู่ และเล่ากันว่าเดิมมีพระเครื่องที่วัดหมูสีนี้
มาก

❀